

TEZA:

Zażalenie Rzecznika Dyscyplinarnego na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w przedmiocie przekazania sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia dochodzenia jest dopuszczalne na podstawie art. 344a§3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych.

Sygn. akt WO-3/22**POSTANOWIENIE**

z dnia 25 kwietnia 2022 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: S WSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: S WSD Leszek Krupa (sprawozdawca)

S WSD Katarzyna Drożdż-Najbor

Protokolant: Piotr Ciepiński

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2022 r. w Warszawie na posiedzeniu,

sprawy radcy prawnego B. K., wpisanej na listę radców prawnych prowadzoną przez Radę Okręgowej Izby Radców Prawnych, numer wpisu (...), na skutek zażalenia Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych od zarządzenia Przewodniczącego Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 26.10.2021 roku w sprawie D 1/21 w przedmiocie odmowy przyjęcia zażalenia złożonego przez Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 11.10.2021 roku w sprawie D 1/21,

orzeka:

1. zmienia zaskarżone zarządzenie Przewodniczącego Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 26.10.2021 roku w sprawie D 1/21 w ten sposób, iż przyjmuje do rozpoznania zażalenie Rzecznika Dyscyplinarnego na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 11.10.2021 roku w sprawie D 1/21 w przedmiocie przekazania sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia dochodzenia na podstawie art. 344a k.p.k.,

2. uchyla postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 11.10.2021 roku w sprawie D 1/21 i przekazuje sprawę temu Sądowi do dalszego prowadzenia.
3. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 26.10.2021 roku Przewodniczący Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych („OSD”) odmówił przyjęcia zażalenia (błędnie nazwanego przez niego odwołaniem) złożonego przez Rzecznika Dyscyplinarnego wskazanej wyżej Izby na postanowienie OSD z dnia 11.10.2021 roku w sprawie D 1/21, którego przedmiotem było przekazanie sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu w celu uzupełniania dochodzenia na podstawie art. 344a k.p.k. W postanowieniu z dnia 11.10.2021 roku OSD przekazał sprawę Rzecznikowi Dyscyplinarnemu wskazując, że złożone w sprawie wnioski dowodowe i konieczność (zdaniem OSD) ich przeanalizowania przez Rzecznika Dyscyplinarnego przed podjęciem odpowiednich decyzji.

W uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia Przewodniczący OSD wskazał, że jego zdaniem złożone w sprawie zażalenie jest niedopuszczalne z mocy ustawy i brak jest podstaw do stosowania w postępowaniu dyscyplinarnym art. 344a § 3 k.p.k.

W złożonym zażaleniu Rzecznik Dyscyplinarny zarzucił rażące naruszenie powołanego przepisu i wniósł zmianę zaskarżonego zarządzenia Przewodniczącego OSD poprzez przyjęcie do rozpoznania zażalenia Rzecznika Dyscyplinarnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i musi prowadzić do zmiany zaskarżonego zarządzenia Przewodniczącego OSD w wyżej wskazany sposób.

Zgodnie z art. 344a § 3 k.p.k.:

§ 1. Sąd przekazuje sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia, jeżeli akta sprawy wskazują na istotne braki tego postępowania, zwłaszcza na potrzebę poszukiwania dowodów, zaś dokonanie niezbędnych czynności przez sąd powodowałoby znaczne trudności.

§ 2. Przekazując sprawę prokuratorowi, sąd wskazuje kierunek uzupełnienia, a w razie potrzeby także odpowiednie czynności, jakie należy przedsięwziąć.

§ 3. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, służy stronom zażalenie.

Zgodnie z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych przepisy k.p.k. stosuje się odpowiednio do postępowania dyscyplinarnego. Odpowiednie stosowanie przepisów k.p.k. i k.k. oznacza, że niektóre przepisy tych ustaw będą stosowane w dyscyplinarnym z pewnymi modyfikacjami, z uwagi na specyfikę postępowania dyscyplinarnego, niektóre przepisy tych ustaw w ogóle nie będą miały zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym, a niektóre przepisy tych ustaw będą stosowane w postępowaniu dyscyplinarnym bez istotnych zmian, modyfikacji bądź nawet wprost (por. Komentarz do art. 74¹ pkt 1 ustawy o radca prawnych, Niedziński/red. Scheffler, Legalis, wyd. 2).

W ocenie WSD nie istnieją żadne przekonujące podstawy do przyjęcia, aby w postępowaniu dyscyplinarnym należało nie stosować w ogóle powołanego wyżej §3 art. 344a k.p.k. (bowiem do tego sprowadzałoby się zaaprobowanie stanowiska Przewodniczącego OSD). WSD nie znajduje podstaw do przyjęcia argumentacji, iż należy stosować regulację opisaną w § 1 i 2 powołanego wyżej przepisu, pomijając stosowanie podstawy do zaskarżenia decyzji sądu meriti i uznanie, iż taka decyzja nigdy nie będzie mogła podlegać weryfikacji przez sąd odwoławczy. W praktyce pozbawienie Rzecznika Dyscyplinarnego prawa zaskarżenia takiego postanowienia prowadziłoby do sytuacji, iż sąd meriti nie podlegałby w tym zakresie żadnej kontroli i mógł wydawać przedmiotowe postanowienia w sposób merytorycznie nieuzasadniony, co nie mogłoby się spotkać z reakcją sądu odwoławczego. Mogłoby w takich wypadkach dochodzić do przekazania sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu bez uzasadnienia lub z uzasadnieniem sprzecznym z ustawą, a Rzecznik Dyscyplinarny nie miałby innej możliwości jak realizować takie (być może niesłuszne) postanowienie.

W niniejszym przypadku można brać pod uwagę wyłącznie zastosowanie powołanego przepisu wprost albo nie stosowanie go w ogóle. Wobec braku jakichkolwiek jurydycznych podstaw do pominięcia jego zastosowania, należy przyjąć, iż w każdym przypadku na decyzję sądu I instancji w postępowaniu dyscyplinarnym w przedmiocie przekazania sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu do uzupełnienia dochodzenia będzie przysługiwało zażalenie.

Całkowicie nieprzekonująca przy tym jest argumentacja Przewodniczącego OSD, iż dopuszczenie stosowania zażalenia na powyższe postanowienie prowadziłoby od przewlekania

postępowań dyscyplinarnych, co groziłoby wystąpieniem przedawnienia karalności. Należy zwrócić uwagę, iż jest raczej odmiennie - przekazanie sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu do uzupełnienia dochodzenia w sytuacji, gdy nie byłoby ku temu podstaw spowodowałyby z pewnością znacznie większą przewlekłość postępowania niż czas potrzebny sądowi odwoławczego na rozpoznanie zażalenia i podjęcie decyzji odmiennej - w przypadku, gdyby okazało się, iż decyzja sądu meriti była niezasadna.

W sytuacji zmiany powyższego zarządzenia, koniecznym stało się merytoryczne rozpoznanie zażalenia Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 15.10.2021 roku. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 344a k.p.k., Sąd przekazuje sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia, jeżeli akta sprawy wskazują na istotne braki tego postępowania, zwłaszcza na potrzebę poszukiwania dowodów, zaś dokonanie niezbędnych czynności przez sąd powodowałyby znaczne trudności. Przekazując sprawę prokuratorowi, sąd wskazuje kierunek uzupełnienia, a w razie potrzeby także odpowiednie czynności, jakie należy przedsięwziąć.

Jak się zgodnie podkreśla w doktrynie i orzecznictwie (tak chociażby D. Świecki w Komentarz do art. 344a Kodeksu postępowania karnego, Lex), w orzecznictwie pojęcie istotnych braków postępowania, użyte w art. 344a § 1, obejmuje nie tylko braki w przedstawionym przez prokuratora materiale dowodowym, o czym świadczy posłużenie się w dyspozycji tego przepisu słowem „zwłaszcza”, ale także takie wady tego postępowania, które znacznie utrudniają rzetelne rozpoznanie sprawy przez sąd. (...) Przyjmuje się mianowicie, że te braki, które stanowią przeszkodę w dokonaniu ustaleń odpowiadających prawdzie, można określać jako braki istotne. O stwierdzeniu jednak, że mają one charakter istotny, nie może decydować subiektywna opinia dotycząca rodzaju i jakości przeprowadzonych w stadium postępowania czynności, lecz faktyczny wpływ tych czynności bądź jego brak na realizację zasady prawdy materialnej (R. O., Ujawnianie przez sąd..., s. 203-204). Odnosząc się do kwestii znacznych trudności, o której mowa w art. 344a § 1 in fine, w doktrynie wskazuje się, że biorąc pod uwagę wykładnię semantyczną, sformułowanie „znaczne trudności” należy rozumieć jako dość duże trudności, których przewyciężenie wymaga sporego trudu i wysiłku. Sąd, dokonując oceny owych „znacznych trudności”, powinien brać pod uwagę wszelkie uwarunkowania, a ponadto musi mieć także na uwadze obowiązujący w Polsce wymóg sprawnego i szybkiego rozpoznania sprawy (R. O., Ujawnianie przez sąd..., s. 233- 234). Jak wskazuje R. S. (Komentarz do art. 344a Kodeksu postępowania karnego, Lex), przekazując sprawę do uzupełnienia, sąd jest obowiązany wskazać kierunek uzupełnienia, a tylko w razie potrzeby także odpowiednie czynności, jakie należy

przedsięwziąć. Nie może to być ogólnikowe wskazanie okoliczności, które mają być wyjaśnione, ale wymagane jest określenie, chociażby w sposób ogólny, źródła dowodowego lub miejsca i sposobu jego uzyskania. Słusznie jednak w doktrynie zauważa się, że precyzja wskazań, jakie są formułowane przez sąd, uzależniona jest od okoliczności faktycznych występujących w konkretnej sprawie (S. Śliwiński, Oddanie pod sąd w procesowym prawie karnym, Warszawa 1955, s. 95; P. Hofmański (red.), E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks..., t. 2, 2007, s. 330).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszego postępowania, OSD przekazując sprawę do Rzecznika Dyscyplinarnego nie wskazał w ogóle jaki jest konieczny do podjęcia zakres uzupełnienia postępowania. OSD w ogóle nie przeanalizował złożonych w sprawie wniosków dowodowych (a przynajmniej nie wynika to z zaskarżonego postanowienia), ich zasadności i konieczności przeprowadzenia w aspekcie zarzutu sformułowanego wobec obwinionego, a także nie wykazał braku możliwości przeprowadzenia ewentualnych dowodów przed sądem (o ile w ogóle zajdzie konieczność ich przeprowadzenia), czy też wystąpienia jakichkolwiek trudności w ich realizacji (już tym bardziej tego, aby przeprowadzenie określonych czynności powodowało znaczne trudności dla sądu meriti).

Co więcej, OSD nie wskazał wydając zaskarżone postanowienie kierunku uzupełnienia postępowania przez Rzecznika Dyscyplinarnego, a miał taki obowiązek zgodnie z powołanym przepisem. Przyznać rację w tym zakresie należy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu, który słusznie wskazał na braki zaskarżonego postanowienia w tym aspekcie.

Co za tym idzie, OSD ma obowiązek zweryfikować istnienie przesłanek do zastosowania art. 344a k.p.k. prowadząc postępowanie w dalszym ciągu, w szczególności analizując złożone w sprawie wnioski dowodowe, ich znaczenie dla wyniku niniejszego postępowania, możliwość przeprowadzenia ich przed OSD.

Tym samym, orzeczono jak w sentencji.

Kosztami postępowania odwoławczego WSD obciążył Krajową Izbę Radców Prawnych na podstawie art. 70² ustawy o radcach prawnych.